

DE VERDWAALDE KIP

DOOR

R. W. VAN ASCH

NIJKERK — G. F. CALLENBACH

.... en dan ga ik nooit naar de herberg blz. 15

1.

Anneke de Kort was op weg naar school.

Zingend en huppelend kwam ze den zonnigen landweg af, die liep van haar ouderlijke woning naar de andere huizen en huisjes van het dorp.

't Was een heldere, vroolijke dag in Juni. Alles in de natuur verkondigde den lof van den Schepper. Zou Anneke dan niet meejubelen?

Thuis zag het er anders zoo vroolijk niet uit. Maar Anneke was opgewekt van aard en zoo kon ze al de narigheid van thuis vergeten en, als andere kinderen van acht jaar, springen en met hooge stem het pasgeleerde schoolversje uitgalmen:

Nu eens in 't rond gesprongen.
Gesprongen hand aan hand,
Nu vroolijk eens gezongen;
De zomer is in 't land!

Och, wat zouden we de aardige spring-in-'t-veld graag een andere jeugd gunnen!

O ja, ze had haar prettige speeloogenblikjes, — *uurtjes* konden er niet op overschieten, — met Hansje, haar broertje van vier jaar. Maar moeder was ziek, en nu liep de heele huishouding in de war en moest het jonge ding vóór en na schooltijd het dagelijksch

werk doen, zoo goed en zoo kwaad als het ging. En vader?

Ach, dat was een heel treurige geschiedenis met vader. Hij had, toen hij dronken was, iets heel vreeslijks gedaan, en daarvoor moest hij nu een jaar in de gevangenis zitten. En nu moest moeder met naaien den kost verdienen voor hun drietjes, maar toen de arme vrouw een paar maanden geleden ziek was geworden, zag 't er al heel donker uit!

Moeder had nog maar een klein beetje van het opgespaarde geld in huis, doch als dit op was, wat dan?

De dokter had gezegd, dat versterkende middelen, vooral eieren, moeder wel weer op de been konden helpen. Dat had Anneke hem zelf hooren zeggen. Maar hoe kwamen ze er aan?

Niemand op het dorp wist van moeders zorgen, want ze woonden er nog maar zoo kort en moeder wilde niet, dat Anneke met vreemde menschen over vader zou spreken. Het was zoo'n schande.

Maar Anneke wist toch wel iemand, met Wien ze over vader spreken mocht en Die hen ook wel kon helpen. Dat was de Heer in den hemel. Die zou moeder wel helpen, daarvan was ze stellig overtuigd, — al vond ze wèl, dat het erg lang duurde. Maar ze hield toch vol, het iederen morgen en iederen avond weer te vragen.

Moeder De Kort tobde veel over het lot van haar kinderen, die nu zoo geheel voor zichzelf moesten zorgen, terwijl ze er nog veel te jong voor waren. En dikwijls dacht ze: mijn kleine meisje maakt mij nog beschaamd! De Heer *zal* op Zijn tijd uitkomst geven.

Wat deed ons Anneke haar best! Moeder noemde haar met reden haar zonnestraaltje. Ze werkte, alsof ze al dertien was. Moeder keek dikwijls met weemoed van het kleine, ploeterende huisvrouwje naar 't portretje aan den muur: Anneke in haar Zondagsche jurkje met de witte strikjes in 't haar.

Was dat hetzelfde kind, dat daar met emmer en dweil gewapend, de ziekenkamer kwam opknappen?

Ja, 't gezichtje was nog hetzelfde, blijmoedig als altijd, al was 't ook door de ongewone inspanning der laatste maanden smaller geworden.

Ook Hansje was altijd lief en gehoorzaam, en droeg aan, wat hij kon. Hij liep dikwijls te hijgen onder zijn vrachtjes, en laadde zijn kruiwagentje soms zoo zwaar, dat hij toer had, met zijn dik, rond lijfje het evenwicht te bewaren.

't Leek wel, of de kinderen hun moeder het leed wilden vergoeden, dat vader haar aandeed.

Als Anneke naar school was, kon Hansje uren lang op een stoof bij moeders bedstee zitten knutselen. Dan zat hij, als een oud mannetje, van alles te beweren. Vooral, als hij ging vertellen, wat hij zou doen, als hij groot was! — Dan was hij echt op dreef!

Hij zou bij boer Klaassen gaan werken en centen verdienen, een heele boel!

„En,” kwam er dan altijd achteraan, „moeder, dan breng ik alles bij je thuis, ik wil nooit jenever drinken in de herberg, en ik wil nooit m'n kinderen slaan, en dan word je weer beter, moeder!”

Was dat taal voor een kind van vier jaar?

Neen, zoo spreken jongetjes van vier jaar anders niet, maar Hansje was zoo dikwijls getuige geweest

van de dronkemans-taal en de booze woorden van vader, dat het waarlijk geen wonder was, dat het kereltje zoo wijs kon redeneeren.

Och, dacht moeder dan, als ik op genezing moet wachten tot Hansje groot is . . . ! — en dikwijls pinkte ze stilletjes een traan weg. Heel stilletjes, want Hansje mocht het niet zien, dat moeder verdriet had.

De kinderen zagen moeder meestal lachend en vriendelijk; moeder vond, dat hun jeugd al droevig genoeg was.

„De zomer is in 't land!” zong Anneke uit volle borst, den langen weg afhuppelend. Nu sloeg ze den hoek om en kwam op een meer beschaduwden weg. Boomen stonden aan weerszijden van het middenpad, en tusschen groepjes jonge denneboomen en eikenhakhout, verrees hier en daar een villa, waarvan sommige, met hun witte muren, schitterden in de zon.

Verderop stonden de villa's op een rij, door tuinen gescheiden. Hier waren er al zoo vele, dat er geen plaats meer was voor nieuwe villa's. Dit vond Anneke erg jammer, want ze genoot er altijd van, het bouwen gade te slaan. Iederen dag was er wat nieuws te zien en het was een heerlijke afleiding op haar eenzamen weg naar school.

Maar vandaag waren 't niet de huizen of menschen, die haar aandacht boeiden, maar een ongewoon iets, dat ze al op grooten afstand had zien bewegen, nu eens dwars over den weg en dan weer tusschen het kreupelhout.

Naderbij gekomen, zag ze 't fladderen. Het leek wel een erg groote vogel.

In een wipje was ze er bij. Ze moest er 't hare

van hebben. En nu zag ze, dat het een kip was, die, niets op haar gemak, heen en weer liep, en bij de nadering van Anneke kakelend tegen een hoop steenen opvloog.

Het was een mooie grijze kip, met wit kraagje en vuurrooden kam.

Anneke herkende haar dadelijk. Die hoorde vast en zeker thuis op Berkenhof, waar ze weleens zulke kippen voor 't huis had zien loopen; deze was natuurlijk over 't hek gevlogen en verdwaald.

Wat jammer, dacht Anneke; nu raakt ze misschien weg, of ze wordt overreden.

Anneke was wel moedig, maar die wilde, angstige kip oppakken, dat durfde ze niet; en ze wilde haar toch zoo graag op Berkenhof terug bezorgen. Ze keek eens om zich heen; mogelijk was er iemand, die haar kon helpen. Maar geen sterveling was er te zien, — — stil was alles in 't rond.

Wat nu begonnen! — Liep ze eerst naar Berkenhof, om 't te vertellen, dan zou de kip onderwijl wegvliegen.

Daar bedacht ze wat. Naast den hoop steenen stond een groote, hooge mand. Ze keek er in, — de mand was gelukkig leeg. Handig keerde ze haar nu ten onderste-boven, en vóór de kip er erg in had, wat er met haar gebeurde, had ons Anneke de omgekeerde mand bovenop haar gezet. Nu zat ze veilig opgeborgen en Anneke holde naar Berkenhof, om van haar vangst te vertellen.

Mijnheer Hof kwam juist zijn voordeur uit, en keek verwonderd naar 't hijgende, kleine meisje, dat hem al op eenige passen afstands toeriep:

„Meneer, bent u een kip kwijt?”

„Dat weet ik niet, beste meid,” zei mijnheer Hof

vriendelijk, „maar 't kan wel zijn; mijn kippen loopen los, en er zou wel eens een kunnen ontsnappen.”

Het kind keek zóó ernstig, en drong zóó aan, dat mijnheer Hof wel niet anders kon doen, dan met haar meeloopen.

„Kijk, daar, bij 't nieuwe huis zit-ie, ik heb hem onder een mand gestopt, want ik durf geen kippen oppakken; ze schreeuwen zoo en ze kunnen je zoo leelijk pikken, maar u durft het wel, hè meneer?”

De eigenaar van Berkenhof had schik in de kleine babbelaarster, zoo vrijmoedig en toch niet brutaal. Ze waren nu bij de mand gekomen.

„Hier zit hij onder,” zei Anneke triomfantelijk.

„Zoo, zoo, meiske, dat heb je slim bedacht.”

Al pratende tilde mijnheer Hof de mand een klein eindje omhoog, en ja, daar zag hij één van zijn eigen grijze kippen zitten.

Hij stak zijn hand onder de mand door en greep de kip stevig bij de beide vlerken vast. Nu was er geen ontsnappen meer aan. Even nog ging de kip vreeselijk te keer, maar toen werd ze stil, angstig in 't rond kijkend, wat er met haar gebeuren zou.

Toen zette Anneke de mand een eindje opzij en onderzocht met haar handen de grasplek. Mijnheer Hof zag het en vroeg:

„Zoek je iets? — Dacht je soms, dat de kip in de gauwigheid een ei gelegd had?”

„Ja, meneer,” zei Anneke verlegen.

„Houd je zooveel van eieren?”

„Neen, meneer,” stotterde ze met een hoogroode kleur, „maar.... dan had ik het meegenomen voor moeder,.... die is ziek!”

„En krijgt ze nooit eieren?”

„Neen, dat kan niet, er....”

Maar nu bleef ze in haar woorden steken. Ze kon toch niet aan een vreemde vertellen, dat vader nu niets verdiende! Hij mocht eens meer vragen!

Mijnheer Hof had medelijden met het verlegen gezichtje en wilde het kind, dat zoo haar best gedaan had, graag een genoeg doen. Hij dacht er over, haar een geldstukje in de hand te stoppen, maar maakte meteen een ander plan. Een zieke moeder in zulk een gezin, dacht hij, dat zal narigheid zijn!

„Hoe heet je?”

„Anneke, meneer!”

„Hoor eens, Anneke, ik neem de kip nu mee naar huis, en zet haar in het hok. Als je dan om vier uur uit school komt, moet je maar eens komen hooren, of ze nog een ei gelegd heeft, en dan is 't voor jou, hoor; voor moeder.”

Anneke's oogen glinsterden.

„O, als'tublieft, meneer!”

Opgetogen huppelde ze weg, vol blijdschap over de heerlijke verrassing voor moeder.

II.

Mijnheer Hof bracht zijn kip op Berkenhof terug, en liep meteen even naar 't priëel, achter in den tuin, om zijn vrouw te vertellen van Anneke, en wat hij van plan was.

„Ik ga straks zien, hoeveel eieren er zijn. Dan laat

ik ze nog in 't hok, tot het kind er geweest is, en één leg ik apart in een van de leghokken, dat is dan voor haar. We laten haar dan in de meening, dat 't van de weggelooopen grijze kip is, die vandaag zeker wel niet leggen zal na al dien schrik; maar dat behoeft ze niet te weten."

Mevrouw Hof wist nog wat beters en stelde voor:

„Maar, man, zou je 't kind ook morgen niet terug laten komen en weer een ei voor haar neerleggen, en dit zoo een poosje volhouden? — Dan zal ik eens onderzoeken, wat 't voor een zieke is, en of er hulp noodig is. Me dunkt, zoo'n aardig kind moet een goede moeder hebben!"

Mijnheer Hof vond het uitstekend, en beloofde, tegen vier uur thuis te zijn.

Toen Anneke 's middags voor de tweede maal het tuinhok van Berkenhof opendeed, klopte haar hartje wel wat sneller dan anders, maar, denkende aan den vriendelijken mijnheer van 's middags, vatte ze moed en stapte dapper den voortuin door, om aan te bellen.

Daar kwam ze mevrouw tegen, die haar vriendelijk toesprak:

„Zoo, je bent zeker het meisje, dat zoo goed voor onze kip gezorgd heeft; ga maar eens met me mee, dan zal ik je bij mijnheer brengen; die wacht al op je bij 't kippenhok."

Nu geheel op haar gemak, liep Anneke mee, den grooten tuin door, tot ze op het kippenerf kwamen, waar middenin een groot hok stond.

„Hè," riep Anneke vol bewondering, „'t lijkt wel een huisje! Wonen daar de kippen in?"

„Ja, dat ziet er gezellig uit, hè kindlief, maar de kippen vinden 't toch nog gezelliger buiten 't hok; ze zijn er alleen maar, als het regent en om er te slapen en eieren te leggen."

Al pratende waren ze dichtbij 't hok gekomen, daar was mijnheer Hof druk bezig.

„Zoo Anneke," zei hij, „ben je daar? Nu moet je zelf maar eens in 't leghok kijken. De weggelooopen kip legt altijd in 't uiterste hoekje links. Dus als je daar een ei vindt, is 't voor jou."

De sleutel werd in de deur gestoken en 't hok ging open. Vol verwachting keek Anneke toe. Daar zag ze op een rij acht vierkante hokjes, met nesten van hooi er in. In sommige lag niets; hier en daar lagen er eenige bij elkaar, en daar links, heel aan 't eind, in haar hokje dus, daar lag een groot ei.

Wel wat schuchter, maar toch o, zoo gelukkig, nam Anneke het ei uit het hok, en legde het heel voorzichtig van de ééne hand in de andere.

Mevrouw Hof, die schik had in de fopperij, zei:

„Ik denk, dat 't grijsje blij was, dat ze weer op Berkenhof terug gebracht werd en nu uit dankbaarheid voor jou een eitje gelegd heeft."

Nu, 't grijsje kon wel niet dankbaarder zijn dan Anneke.

„Is je moeder al lang ziek?"

„Ja mevrouw, al een heelen tijd."

„Ligt ze te bed?"

„Ja, mevrouw, moeder kan niet meer loopen, de dokter zegt: als ze maar eieren kreeg, zou ze wel beter worden."

En vol hoop keek ze naar den schat in haar hand.

„En leeft je vader nog?”

„Ja, vader . . . vader is . . .” Anneke kreeg een kleur. Mijnheer Hof hielp haar uit de verlegenheid door te zeggen:

„Maar, hoor eens, lieve kind, van dat ééne eitje zal je moeder toch wel niet beter worden. Je moet morgen maar weer eens komen kijken in 't hokje van grijsje en overmorgen weer, en dan spreken we af, dat voortaan alle eieren, die in dat hokje komen, voor moeder zijn.”

Anneke wist niet, wat ze zeggen moest van blijdschap.

„O meneer!” was alles, wat ze zei; en toen verlangde ze maar om weg te komen, en 't blijde nieuws aan moeder te kunnen vertellen.

En toen mevrouw Hof zei: „Nu, dan tot morgen, Anneke,” zei ze haastig: „alstublieft, mevrouw,” — en weg was ze, op een holletje den tuin uit.

„Wat een lief, bescheiden kind,” zei mevrouw Hof tot haar man, „daar moet ik meer van te weten komen.”

„Ja, ik geloof, dat God dit kind op onzen weg gezonden heeft, misschien kunnen wij wat voor dat gezin doen. Ik heb idee, dat de vader niet goed oppast: 't arme kind wordt verlegen, als je zijn naam noemt, en anders durft ze wel praten.”

„Ik zal voorzichtig aan doen, dat ze vrijmoedig blijft,” antwoordde mevrouw, „en dan iederen dag wat meer te weten zien te komen. — Wat lief van zoo'n kind, om zoo blij te zijn voor haar moeder. Dat ei kon niet beter besteed worden; en dan geven we nog van onzen overvloed. Ik hoop meer voor hen te kunnen doen.”

De daarop volgende dagen kwam Anneke geregeld

na vieren haar hokje nazien, en 't grijsje bleef dankbaar en zorgde trouw voor het ei; geen dag was het hokje leeg.

Mevrouw Hof maakte telkens, dat ze op dien tijd in de buurt van het kippenhok was, om 'n praatje met Anneke te maken; of ze riep haar in 't priëel, waar ze dan nog wel eens wat anders bovendien voor de zieke moeder meegaf.

Zoo kwam mevrouw Hof al spoedig van alles te weten, en haar hart was vervuld van medelijden met den treurigen toestand bij Anneke thuis. Maar over vader liet het kleine ding nooit iets uit en mevrouw wilde er niet verder naar vragen. Dat zou ze wel te weten komen, als ze de zieke vrouw eens ging opzoeken, en dat wilde ze spoedig doen.

III.

Eenige dagen, nadat Anneke voor 't eerst op Berkenhof geweest was, zat mevrouw Hof in 't priëel te naaien.

't Was nog geen vier uur. Toch hoorde ze al stapjes op 't kiezelzand.

Verwonderd keek ze op. Daar kwam een klein kereltje van een jaar of vier op klompjes aangewaggeld, met een grooten bos gras in z'n armpjes geklemd, de bolle wangen vuurrood van inspanning. Het liep regelrecht op het priëel toe en zei:

„Waar is de kip?”

„Welke kip, m'n jongen?”

„Ik kom de kip zien, die altijd eieren voor moeder legt.”

„Zoo,” zei mevrouw Hof, die groote pret had over haar onverwachten bezoeker, „hoe heet je?”

„Hansje, ik heb gras voor hem geplukt. Ik vind 'm een lieve kip.”

Mevrouw Hof begreep dadelijk, dat dit het broertje van Anneke was, waarvan deze al zoo veel verteld had.

„Wel, Hansje, dat vind ik aardig van je, dan zal ik je eens bij de kippen brengen.”

Dat vond Hansje best, en weer sjouwde hij zijn vrachtje mee.

„O, wat een boel!” riep hij verrukt, ■ en hij de groote verzameling kippen bij elkander zag.

Mevrouw Hof liet hem eerst het hokje zien, waar Anneke altijd haar ei vond.

Met een blij gezichtje keek Hansje naar het ei, dat al weer klaar lag.

„Ik noem de kip schattebout. Ik houd veel van hem. Moeder noemt Hansje ook schattebout.”

Vol trots zagen de bruine kijkers naar mevrouw Hof op.

„En jij houdt zeker veel van moeder?”

„Zóóveel...” en Hansje kneep als bewijs zijn oogjes stijf toe.

„Waar is nou schattebout? Ik wou hem gras geven.”

Onderzoekend keek hij naar den grooten troep kippen, die alle erg op elkaar leken, en riep wanhopig uit:

„'t Zijn allemaal schattebouten!”

Mevrouw Hof kende de kippen ook niet uit elkaar,

maar, om 't ventje niet teleur te stellen, wees ze er een aan.

Met een vaartje liep hij op de kip toe en smeed zijn gras op den grond, terwijl hij riep:

„Dat is voor jou, schattebout, omdat je altijd een ei voor moeder legt.”

Maar de kippen waren, op zoo'n onverwachte weldaad niet bedacht, en kakelend en fladderend stooft de heele troep uit elkaar.

Hansje schrok geweldig en hield beide handjes aan zijn hoofd, terwijl hij angstig riep:

„Au, au! Bang!... Hansje is bang!”

Mevrouw Hof schaterde van 't lachen en kwam gauw naar hem toe. Nu had de kleine baas weer praatjes.

„Hansje is maar 'n heel klein beetje bang,” beweerde hij gewichtig, „kippetjes doen geen kwaad. Als ik groot ben, koop ik er een heeleboel, en dan zijn de eieren voor moeder!”

„Nu, dan zal moeder wel beter worden!”

„Ja, en dan ga ik centen verdienen en die zijn ook allemaal voor moeder en dan ga ik nooit naar de herberg en dan wil ik ook nooit mijn kinderen slaan.”

Mevrouw Hof ontroerde van de woorden van 't vroegwijze kind. Wat een ellende sprak daaruit. Nu was 't dus zeker, wat ze al vermoedde: Anneke en Hansje waren kinderen van een dronkaard!

Ze liet echter Hansje niets merken en vroeg:

„Wordt moeder niet ongerust als je zoo lang weg blijft?”

„O, neen, ik ga iederen dag Anneke tegemoet, maar dan moet ik altijd van haar buiten 't hek wachten en Hansje wou de kippen ook wel eens zien.”

Daar kwam Anneke juist aan.

Ze keek vreemd op, haar broertje op het kippenerf te vinden en bromde wel wat op hem, maar mevrouw nam 't voor Hansje, die bedremmeld op z'n duim stond te zuigen, op:

„Wees maar niet boos op hem, Anneke. Hij bedoelde 't goed en wij zijn beste maatjes samen. Haal je ei maar uit 't hok en dan gaan jullie saampjes naar huis. En vertel dan aan moeder, dat ik hoop, morgen eens bij haar te komen kijken.”

Dat was een heerlijke belofte.

Maar nog heerlijker was de vervulling er van. De komst van mevrouw Hof was de verhooring op Anneke's gebed.

Op het eerste bezoek volgden er meer. Mevrouw Hof zorgde er voor, dat de zieke geregeld versterkend voedsel kreeg, en nu werd Anneke's moeder weer tamelijk spoedig beter ook.

Mevrouw hielp haar toen ook aan naaiwerk en liet Anneke wel eens wat verdienen met boodschappen doen.

Zoo had Anneke, hoe jong ze ook nog was, het reeds vroeg mogen ondervinden, dat, al werd haar gebed niet dadelijk verhoord, het ten slotte toch waar was:

„Wie op den hoogen God vertrouwt,
Heeft zeker op geen zand gebouwd.”